

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845,
el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2024-02- Nr. (4.4 Mr)-
I 2024-02-09 Nr. 3-225

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 19 IR 19(1) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 69 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija įvertino Jūsų pateiktus derinti Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 ir 19¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai). Informuojame, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų dėl Įstatymų projektų neturime.

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė

Ieva Valeškaitė

Vyginta Damzenienė, tel. +370 659 30 075, el. p. vyginta.damzeniene@eimin.lt

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai	2024-02- I 2023-02-09	Nr. R2-(D)- Nr. 3-225
---	--------------------------	--------------------------

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) 2024 m. vasario 9 d. gavo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos raštą su prašymu pateikti išvadas Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 ir 19¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projektams (toliau kartu – Įstatymų projektai).

1. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo 9 straipsnio 16² dalyje numatyta, kad „Gamtinių dujų įmonės, atsižvelgdamos į pokyčius gamtinių dujų rinkoje, kai skirtumas tarp į Tarybos patvirtintus gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams įtrauktų ir einamojo pusmečio mėnesių prognozuojamų gamtinių dujų įsigijimo kainų yra ne mažesnis kaip 20 procentų, gali teikti Tarybai pasiūlymą perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams gali būti perskaičiuojami kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Jeigu gamtinių dujų įmonės Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams, Taryba gali vienašališkai priimti sprendimą dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams perskaičiavimo.“ Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina patikslinti šią nuostatą numatant, kad gamtinių dujų tiekėjas pasiūlymą dėl gamtinių dujų tarifų perskaičiavimo pateikia Tarybos nustatyta tvarka, o gamtinių dujų tiekimo įmonei nepateiktus siūlymo, Taryba vienašališkai perskaičiuoja tarifus buitiniams vartotojams. Atsižvelgiant į tai, siūlome šią nuostatą išdėstyti taip: „Gamtinių dujų įmonės, atsižvelgdamos į pokyčius gamtinių dujų rinkoje, kai skirtumas tarp į Tarybos patvirtintus gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams įtrauktų ir einamojo pusmečio mėnesių prognozuojamų gamtinių dujų įsigijimo kainų yra ne mažesnis kaip 20 procentų, **Tarybos nustatyta tvarka** gali teikti Tarybai pasiūlymą perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams gali būti perskaičiuojami kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Jeigu gamtinių dujų įmonės Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams, Taryba ~~gali~~ vienašališkai ~~priimati~~ sprendimą dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams perskaičiavimo. Šioje dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtinti gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams taikomi nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo priimtas Tarybos sprendimas dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams patvirtinimo, pirmos dienos, jeigu Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data.“

2. Tarybos vertinimu, atsižvelgiant į tai, kad visuomeninė elektros energijos kainos viršutinę ribą apskaičiuoja Taryba, o visuomeninis elektros energijos tiekėjas vertina tik vienos esminės iš jos dedamųjų – elektros energijos įsigijimo kainos – pokyčius ir prognozes ateičiai, siūlytina tikslinti 69 straipsnio 8 dalies formuluotę, numatant, kad visuomeninis elektros energijos tiekėjas, teikia Tarybai siūlymą perskaičiuoti visuomeninę elektros energijos kainą, kai elektros energijos įsigijimo kaina kinta daugiau kaip 40 proc., lyginant su įskačiuota į visuomeninę elektros energijos kainos viršutinę ribą. Tokiu būdu taip pat būtų išlaikytas teisinis nuoseklumas su to paties straipsnio 8 dalyje esančiomis nuostatomis, apibrėžiančiomis 40 proc. ribą išdėstant visuomeniniame tiekime susidariusius elektros energijos įsigijimo kainų skirtumo rezultata. Be to, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina patikslinti, kad visuomeninis tiekėjas pasiūlymą dėl visuomeninės kainos perskaičiavimo pateikia Tarybos nustatyta tvarka, ši tvarka būtų numatyta Tarybos tvirtinamuose visuomeninio tiekimo paslaugų kainodarą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Taip pat Taryba atkreipia dėmesį, kad visuomeninės elektros energijos kainos viršutinė riba gali būti perskaičiuojama ir dėl pasikeitusių kitų visuomeninės elektros energijos kainos dedamųjų, pvz. persiuntimo paslaugos kainos pokyčių, ar kita. Atkreiptinas dėmesys, jog tuo atveju, jeigu pasikeitus kitoms, nei kad elektros energijos įsigijimo kaina, visuomeninės elektros kainos dedamosioms, visuomeninė kaina nebūtų perskaičiuojama paslaugų teikėjai, kurių kainos keitėsi, nesurinktų reikiamų pajamų iš visuomeninio tiekimo vartotojų, nes visuomeninio tiekimo kaina liktų nepakeista ir nesurinktų pajamų skirtumas turėtų būti perkeliamas kitiems laikotarpiams, dėl ko galėtų susidaryti didesni kainų pokyčiai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte pakeisti 69 straipsnio 8 dalį, numatant galimybę Tarybai perskaičiuoti visuomeninę kainą dažniau, t. y. kartą per ketvirtį, dėl daugiau kaip 40 proc. besikeičiančios elektros energijos įsigijimo kainos ir kitų visuomeninės elektros kainos dedamųjų pokyčių, taip pat atlikti kitus patikslinimus bei atitinkamai šią dalį išdėstyti taip:

„8. Visuomeninę elektros energijos kainą ir tarifus nustato visuomeninis tiekėjas 6 kalendoriniams mėnesiams. Jeigu dėl elektros energijos įsigijimo **kaina, lyginant su kaina, įskačiuota į visuomeninės elektros energijos kainos viršutinę ribą,** kinta daugiau kaip 20 40 procentų, ~~palyginti su Tarybos nustatyta visuomenine elektros energijos kaina,~~ visuomeninis tiekėjas **Tarybos nustatyta tvarka** gali teikti Tarybai pasiūlymą perskaičiuoti visuomeninę elektros energijos kainą. Visuomeninė elektros energijos kaina gali būti perskaičiuojama kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Jeigu visuomeninis tiekėjas Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti visuomeninę elektros energijos kainą, Taryba ~~gali vienašališkai priimti sprendimą dėl~~ **perskaičiuoja visuomeninės visuomeninę** elektros energijos **kainą kainos perskaičiavimo.** **Taip pat visuomeninė elektros energijos kaina gali būti perskaičiuojama kartą per kalendorinių metų ketvirtį pasikeitus kitoms visuomeninės elektros energijos kainos dedamosioms.** Šioje dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtinta visuomeninė elektros energijos kaina taikoma nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo priimtas Tarybos sprendimas dėl visuomeninės elektros energijos kainos patvirtinimo, pirmos dienos, jeigu Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data. Visuomeninė elektros energijos kaina nustatoma kaip elektros energijos įsigijimo kainos, perdavimo, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų, skirstymo, visuomeninio tiekimo kainos ir faktinės elektros energijos įsigijimo kainos bei ankstesnio laikotarpio prognozuotos elektros energijos kainos skirtumo suma, sumažinus ją Energetikos įstatymo 19² straipsnyje nurodytais suvartotos elektros energijos kainos dalies kompensavimo buitiniams vartotojams dydžiais, jeigu tokie dydžiai

nustatomi. Visuomeninio tiekėjo nustatytas visuomenines elektros energijos kainas ir tarifus tikrina Taryba šio straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka. Jeigu visuomeninė elektros energijos kaina buitiniams vartotojams kiltų daugiau kaip 40 procentų, visuomeninis tiekėjas gali pasiūlyti Tarybai priimti sprendimą, nustatant visuomeninę elektros energijos kainą, nevertinti elektros energijos įsigijimo kainos dalies, o dėl neįvertintos kainos dalies susidariusį sąnaudų skirtumą tarp Tarybos nustatytų ir faktinių kainų išdėstyti ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui. Taryba priima sprendimą dėl skirtumo, susidariusio tarp Tarybos nustatytų ir faktinių kainų, taip pat Tarybos nustatytų ir prognozuojamų kainų už likusį laikotarpį, kuriam galioja nustatyti visuomeniniai elektros energijos tarifai, bei pagrįstų sąnaudų, ir Tarybos sprendimais numatytų sąnaudų skirtumų, patirtų iki 2025 m. gruodžio 31 d., įskaitant ir tokių sąnaudų skirtumo pinigų kainą (skolinimosi sąnaudas, kurios įvertinamos Tarybos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutinių ribų metodikoje nustatyta tvarka), taip pat šio įstatymo 60 straipsnio 3 dalyje nurodytų sąnaudų Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinimo nustatant papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos. Tarybos apskaičiuotas lėšų perviršis grąžinamas buitiniams vartotojams sumažinant papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos, kai visuomeninio tiekimo veiklą iki 2026 m. sausio 1 d. vykdęs asmuo perveda perrinktas lėšas skirstomųjų tinklų operatoriui, o nesurinktos lėšos surenkamos taikant papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos, ir visuomeninio tiekimo veiklą iki 2026 m. sausio 1 d. vykdžiusiam asmeniui išmokamos dalimis kas kalendorinį mėnesį skirstomųjų tinklų operatoriaus, kurio turimoje elektros energijos skirstymo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje veikė toks visuomeninis tiekėjas, tačiau ne vėliau kaip iki 2030 m. gruodžio 31 d.“

E. Paipolienė, tel. +370 5 250 6185, el. p. egle.paipoliene@vert.lt

A. Milašauskienė, tel. +370 698 06250, el. p. aida.milasauskiene@vert.lt

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius

info@enmin.lt

2024- Nr.

Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai

Verkių g. 25C-1, 08223 Vilnius

info@vert.lt

DĖL PASIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTUI PATEIKIMO

AB „KN Energies“ (toliau – **Bendrovė**) šiuo raštu kreipiasi į Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją (toliau – **Energetikos ministerija**) su prašymu priimti Bendrovės pastabą Energetikos ministerijos parengtam ir išvadoms gauti pateiktam Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui (registracijos data ir numeris: 2024-02-09, 24-2189). Bendrovė toliau rašte pateikia siūlymą, kuris, Bendrovės vertinimu, užtikrintų galimybę gamtinių dujų įmonėms vykdančioms Lietuvos energetikos sistemai reikšmingus projektus ir valdant finansines rizikas naudotis rinkoje prieinamomis finansinėmis priemonėmis.

Bendrovės vertinimu, energetikos sektorius Lietuvoje vystosi itin ženkliu tempu, yra globalus, o reguliuojamą veiklą vykdančios bendrovės vykdo apimtimi ir reikšme išskirtinius Lietuvos strateginėms kryptims projektus. Ekonominė situacijai keičiantis, bendrovės imasi visų įmanomų priemonių užtikrinti sklandų ir efektyvų projektų įgyvendinimą. Bendrovės ne tik vykdo energetikos projektus, tačiau ir valdo su projektais, jų finansavimu ar techniniu įgyvendinimu susijusias rizikas. Projektų finansavimas ir bendrovių finansinė padėtis yra vieni esminių elementų siekiant sklandžios projektų įgyvendinimo ir bendrovių veiklos. Šiai dienai, gamtinių dujų įmonėms nėra numatytos galimybės naudoti finansines priemones reguliuojamų veiklų apimtyje. Sąlygų sukūrimas leistų efektyviai valdyti vykdomų projektų finansines rizikas, užtikrinti kainų vartotojams stabilumą ir nuspėjamumą. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba kontroliuoja ir prižiūri gamtinių dujų įmonių vykdomą veiklą ir nustato reguliuojamas kainas. Atitinkamai, LR Gamtinių dujų įstatymo 9 str. 4 d. papildymu siūloma numatyti Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai pareigą nustatyti finansinių priemonių naudojimo reguliuojamoms įmonėms sąlygas, šių priemonių taikymo sąnaudų kompensavimo tvarką ir skatinti bendroves vertinti šių priemonių taikymo naudą vartotojams ir bendrovių veiklos stabilumui užtikrinti.

Atsižvelgiant į pateiktą informaciją ir siekiamus vartotojams bei reguliuojamą veiklą vykdančioms įmonėms naudą kuriančius sprendimus, siūloma papildyti LR Gamtinių dujų įstatymo 9 str. 4 d. numatant papildomus įgaliojimus Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai nustatant reguliuojamas kainas numatyti ir finansinių priemonių naudojimo reguliuojamoms įmonėms gaires ir tvarką.

LR Gamtinių dujų įstatymo 9 str. 4 d. siūloma papildyti sekančiais:

„9 straipsnis. Kainų reguliavimas

4. Taryba, nustatydamą šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas reguliuojamas kainas:

1) nustato reikalavimus gamtinių dujų įmonėms teikti paslaugas kainomis, pagrįstomis sąnaudomis, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, ir turi teisę pareikalauti, kad gamtinių dujų įmonės įrodytų kainų pagrindimą sąnaudomis. Taryba turi teisę nustatyti privalomą protingumo kriterijų atitinkantį terminą šioms sąnaudoms pagrįsti. Jeigu per šį terminą asmuo neįrodo sąnaudų pagrįstumo, laikoma, kad asmens sąnaudos yra nepagrįstos;

2) nustato reikalavimus sąnaudų apskaitos sistemoms, metodams ir (arba) modeliams, skirtiems konkrečioms paslaugų rūšims teikti. Tokią apskaitos sistemą, metodą ir (arba) modelį Taryba privalo paskelbti viešai savo interneto svetainėje;

3) nustato sąnaudų padengimo mechanizmą, kuris turi skatinti efektyvumą ir, kiek įmanoma, padidinti ilgalaikę naudą vartotojams. Tuo tikslu Taryba turi atsižvelgti į kainų rodiklius, taikomus palyginamose rinkose;

4) užtikrina, kad perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, skatinti rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus. Siekdama didinti gamtinių dujų vartojimo efektyvumą, nustatydamą viršutines perdavimo ir skirstymo paslaugų kainas ir vertindama paslaugų teikėjų pateiktas kainas ir tarifus, Taryba įvertina perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių veiklos sąnaudų sumažėjimą dėl efektyvumo priemonių diegimo, įskaitant sutaupymą dėl gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo paslaugų teikimo ar investicijų į tinklus sąnaudų sumažėjimo bei optimalaus tinklo eksploatavimo.

5) nustato finansinių priemonių, numatytų LR Finansinių priemonių įstatymo 3 str. 15 d., naudojimo gamtinių dujų įmonių vykdomų reguliuojamų veiklų apimtyje tvarką ir sąlygas. Gamtinių dujų įmonės turi teisę naudoti finansines priemones, kurios yra įtraukiamos į reguliuojamas kainas. Taryba įvertina finansinių priemonių taikymo sąnaudas ir, nustatydamą reguliuojamas kainas, šių priemonių rezultatą.“

Pagarbiai

Komercijos direktorius

Mindaugas Navikas

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
El. paštas: info@enmin.lt

| 2022-02-09 Nr. 3-225

DĖL PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTAMS

UAB „Ignitis“ susipažino su viešajai konsultacijai pateiktais Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 ir 19¹ straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais ir teikia savo pastabas bei pasiūlymus (pridedama).

PRIDEDAMA. Pastabų ir pasiūlymų lentelė, 8 lapai.

Privačių klientų tarnybos vadovas

Andrius Kavaliauskas

Natalija Žilinskienė, tel. +370 652 67 704, el. p. natalija.zilinskiene@ignitis.lt
Audrius Kiškis, tel. +370 614 01 831, el. p. audrius.kiskis@ignitis.lt

UAB „IGNITIS“ PASTABOS IR PASIŪLYMAI LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 19 IR 19¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 69 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTAMS

2024 m. vasario 23 d.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – EEĮ Projektas)		
1.	<p>1 straipsnis. 69 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 69 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„8. Visuomeninę elektros energijos kainą ir tarifus nustato visuomeninis tiekėjas 6 kalendoriniams mėnesiams. Jeigu dėl elektros energijos įsigijimo kainos pokyčių prognozuojama visuomeninė elektros energijos kaina kinta daugiau kaip 20 procentų, palyginti su Tarybos nustatyta visuomenine elektros energijos kaina, visuomeninis tiekėjas gali teikti Tarybai pasiūlymą perskaičiuoti visuomeninę elektros energijos kainą. Visuomeninė elektros energijos kaina gali būti perskaičiuojama kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Jeigu visuomeninis tiekėjas Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti visuomeninę elektros energijos kainą, Taryba gali vienašališkai priimti sprendimą dėl visuomeninės elektros energijos kainos perskaičiavimo. Šioje dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtinta visuomeninė elektros energijos kaina taikoma nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį</p>	<p>Atkreiptinas dėmesys, kad aprašoma visuomeninės elektros energijos kainos palyginimo ir nustatymo procedūra neatitinka šiuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimų, numatančių, kad ne tiekėjas, o Taryba nustato planuojamą elektros energijos įsigijimo kainą ir visuomeninės kainos viršutinę ribą (suminę kainą), kurią jau vėliau įmonė ne prognozuoja, bet tik diferencijuoja ir nustato galutines visuomenines elektros energijos kainas bei tarifus. EEĮ 69 straipsnio 7 dalis numato, kad Tarybai nustačius viršutines kainų ribas, paslaugų teikėjai turi teisę diferencijuoti paslaugos kainas pagal objektyvius požymius.</p> <p>Pagal siūlomą EEĮ Projekto formuluotę, visuomeniniam elektros energijos tiekėjui perkeliama atsakomybė įvertinti visas prognozes visuomeninio elektros energijos tiekimo kainos dedamąsias, t. y. ir tas dedamąsias, kurios nėra priskiriamos visuomeninio elektros energijos tiekėjo kompetencijai (be kita ko, įvertinus</p>	<p>Siūlytina pakeisti EEĮ Projekto 1 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>Pakeisti 69 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„8. Visuomeninę elektros energijos kainą ir tarifus nustato visuomeninis tiekėjas 6 kalendoriniams mėnesiams. Jeigu dėl prognozuojama elektros energijos įsigijimo kainos pokyčių prognozuojama visuomeninė elektros energijos kaina būsimam kainų nustatymo laikotarpiui kinta daugiau kaip 20 procentų, palyginti su Tarybos nustatyta visuomenine elektros energijos įsigijimo kaina, Taryba nustato naują elektros energijos įsigijimo kainą ir tvirtina naują visuomeninę elektros energijos kainą, kurios pagrindu visuomeninis tiekėjas teikia gali teikti Tarybai patikrinti ir paskelbti pasiūlymą su naujai diferencijuotomis visuomeninėmis kainomis perskaičiuoti visuomeninę elektros energijos kainą. Visuomeninė elektros energijos kaina gali būti perskaičiuojama kartą per kalendorinių</p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>buvo priimtas Tarybos sprendimas dėl visuomeninės elektros energijos kainos patvirtinimo, pirmos dienos, jeigu Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data. <....></p>	<p>nepriklausomumo ir veiklos atskyrimo reikalavimus).</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlome EEJ projekte numatyti, kad 20 proc. kainų pokytis būtų vertinamas ne nuo visuomeninės elektros energijos tiekimo (galutinės) kainos, tačiau nuo pačios elektros energijos įsigijimo kainos (arba Tarybos nustatomos elektros energijos rinkos kainos), įtrauktos į tarifą. Būtent tokia formuluotė yra pateikiama Gamtinių dujų įstatymo projekte, kuriame aiškiai nurodoma, jog gamtinių dujų tarifas perskaičiuojamas tuo atveju, kai į gamtinių dujų tarifus įtraukta gamtinių dujų įsigijimo kaina pakinta daugiau kaip 20 proc.</p> <p>Siekiant išvengti duomenų palyginimo selektyvumo ar neobjektyvumo bei neradus aiškinajame rašte paaiškinimo, kokia metodika vadovaujantis būtų atrenkamas 20 proc. kainų pokytis, siūlytume duomenis imti už ilgesnį laikotarpį, kuris apimtų bent vieno mėnesio stebėsenos/prognozavimo duomenis. Primintina, kad kainos elektros biržoje kinta valandomis ir matyt būtų nekorektiška imti atskiros valandos minimalią naktinę kainą ar kitos dienos</p>	<p>metų ketvirtį. Jeigu visuomeninis tiekėjas Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti visuomeninę elektros energijos kainą, Taryba gali vienašališkai priimti sprendimą dėl visuomeninės elektros energijos kainos perskaičiavimo. Šioje dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtinta visuomeninė elektros energijos kaina taikoma nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo priimtas Tarybos sprendimas dėl visuomeninės elektros energijos kainos patvirtinimo, pirmos dienos, jeigu Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data. <...></p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>maksimalią valandinę kainą ir tuo pagrindu siūlyti atlikti vienus ar kitus kainodaros pokyčius.</p> <p>Taip pat siūlytume EEĮ Projekte bei aiškinamajame rašte labai tiksliai ir nedviprasmiškai pasisakyti, kad įsigijimo kainos prognozės analizę ir palyginimą, kaip ir iki šiol atliktų Taryba, nes tiekėjui tokia teisė nėra suteikta, priešingai nei gamtinių dujų tiekimo įmonėms.</p> <p>Kadangi esant privalomam elektros energijos įsigijimo kainos perskaičiavimui Taryba nustato ir naują (suminę) visuomeninę kainą, kaip tai apibrėžta teisės aktuose, visuomeninis elektros energijos tiekėjas privalo besąlygiškai atlikti visuomeninių kainų ir tarifų diferencijavimą ir pateikti naujas kainas ir tarifus.</p> <p>Šiuo metu teisinis reguliavimas nenumato, kad visuomeninis tiekėjas turėtų galimybę neteikti naujai diferencijuotų kainų, kuomet Taryba yra patvirtinusi atskiras dedamąsias.</p>	
Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – GDĮ Projektas)			

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
2.	<p>1 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas</p> <p>Papildyti 9 straipsnį 16² dalimi:</p> <p>„16². Gamtinių dujų įmonės, atsižvelgdamos į pokyčius gamtinių dujų rinkoje, kai skirtumas tarp į Tarybos patvirtintus gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams įtrauktų ir einamojo pusmečio mėnesių prognozuojamų gamtinių dujų įsigijimo kainų yra ne mažesnis kaip 20 procentų, gali teikti Tarybai pasiūlymą perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams gali būti perskaičiuojami kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Jeigu gamtinių dujų įmonės Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams, Taryba gali vienašališkai priimti sprendimą dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams perskaičiavimo. Šioje dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtinti gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams taikomi nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo priimtas Tarybos sprendimas dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams</p>	<p>Vadovaujantis Gamtinių dujų įstatymo (toliau - GDĮ) 9 str. 6 d., <i>gamtinių dujų tiekimo kaina nėra reguliuojama</i>, išskyrus atvejus, kai Tarybos pagal šio įstatymo 11 straipsnį atliekamo rinkos tyrimo metu yra nustatoma, kad dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo asmuo taiko pernelyg dideles kainas, tai yra palyginamosios analizės metodu įvertintas vidutinės kainas, viršijančias gamtinių dujų ir gamtinių dujų tiekimo paslaugos kainas, arba naudoja kainų spaudimą, tuo darydamas žalą rinkos dalyviams. Taip pat, GDĮ 9 str. 15 d. numato, kad Taryba, patikrinusi ir nustačiusi, kad kainos ir (ar) buitiniams vartotojams nustatyti tarifai apskaičiuoti nesilaikant kainų ir (ar) tarifų nustatymo reikalavimų, nustatytų kainų viršutinių ribų skaičiavimo metodikose, kad jos diskriminuoja vartotojus ir (ar) yra klaidingos, gamtinių dujų įmonėms pateikia nurodymus dėl konkrečių kainų ir tarifų skaičiavimo. Gamtinių dujų įmonės kainas ir (ar) tarifus privalo pakoreguoti per 15 dienų nuo Tarybos nurodymų gavimo. Jeigu gamtinių dujų įmonės nevykdo Tarybos reikalavimo, Taryba vienašališkai nustato konkrečias kainas ir (ar) tarifus.</p>	<p>Siūlytina pakeisti GDĮ Projekto 1 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>Papildyti 9 straipsnį 16² dalimi ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„16². Gamtinių dujų įmonės, atsižvelgdamos į pokyčius gamtinių dujų rinkoje, kai skirtumas tarp į Tarybos patvirtintus gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams įtrauktų ir einamojo pusmečio mėnesių prognozuojamų gamtinių dujų įsigijimo kainų yra ne mažesnis kaip 20 procentų, gali teikia Tarybai pasiūlymą perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams gali būti perskaičiuojami kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Jeigu gamtinių dujų įmonės Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams, Taryba gali vienašališkai priimti sprendimą dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams perskaičiavimo. Šioje dalyje nustatyta tvarka Tarybos patvirtinti gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams taikomi nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo priimtas Tarybos sprendimas dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams patvirtinimo, pirmos dienos, jeigu Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data.“</p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>patvirtinimo, pirmos dienos, jeigu Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data.“</p>	<p>Sistemiškai vertinant galiojančią teisinį reguliavimą, GDĮ Projektu siūlomas reglamentuoti atvejis neatitinka kitų GDĮ nuostatų. Šiuo atveju gamtinių dujų įmonė nepažeidžia metodinių reikalavimų, rinkos tyrimas taip pat neatliekamas. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, manytume, kad Tarybos vienašališkas gamtinių dujų kainų nustatymas būtų neproporcingas ir nenuoseklus kitų teisės normų atžvilgiu bei pažeistų nereguliuojamų kainų nustatymo principą.</p> <p>Kartu siūlome atsižvelgti į kontekstą ir išlaikyti įstatymo nuoseklumą. Tiek 9 str. 16 d., kuriame aprašoma finansinių priemonių taikymo tvarka, tiek 9 str. 18 d., kurioje aprašoma prognozuojamos gamtinių dujų (produkto) kainos mažinimo ir pajamų išdėstymo per nustatytą laikotarpį tvarka, yra įtvirtinta Gamtinių dujų tiekimo įmonės iniciatyvos teisė., t.y. kainų perskaičiavimas vyksta tiekimo įmonei pateikus pasiūlymą. Taryba gali paprašyti informacijos, tačiau nėra minimas vienašališkas kainų nustatymas.</p>	

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>Siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo, siūlytume GDĮ Projekte nustatyti tiekimo įmonės pateikto pasiūlymo įvertinimo ir sprendimo dėl kainų perskaičiavimo priėmimo terminus. Praktikoje šis neapibrėžtumas galėtų reikšti, kad priklausomai nuo to, kas pirmasis kreipiasi oficialiai (Tiekimo įmonė arba Taryba), atitinkamai tas ir nustato kainas.</p> <p>Taryba ir Tiekimo įmonė gali naudoti skirtingus informacijos šaltinius ar turėti skirtingą informaciją ir skirtingai traktuoti/prognozuoti ateities kainas. Juk pati Taryba neprekiauja gamtinėmis dujomis ir be tiekimo įmonių pagalbos negali įvertinti tiksliai iš skirtingų šaltinių gaunamų prognozuojamo būsimo laikotarpio gamtinių dujų kainos.</p>	
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 ir 19¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau- EĮ Projektas)			
3.	<p>2 straipsnis. 19¹ straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 19¹ straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>4) energetikos įmonė, atsižvelgdama į pokyčius suskystintų naftos dujų rinkoje, kai skirtumas tarp suskystintų naftos dujų įsigijimo kainos, įtrauktos į Tarybos patvirtintą centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainą ir</p>	<p>Dėl EĮ Projektu siūlomo teisinio reglamentavimo, numatančio Tarybos teisę vienašališkai keisti centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainą, teikiamos analogiškos pastabos, kaip ir EEĮ Projektui bei GDĮ Projektui.</p>	

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>prognozuojamos einamųjų metų suskystintų naftos dujų įsigijimo kainos yra 20 procentų ar didesnis, gali teikti Tarybai pasiūlymą perskaičiuoti centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainą. Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kaina gali būti perskaičiuojama kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Jeigu energetikos įmonė Tarybai nepateikia centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainos apskaičiavimo projekto arba šiame projekte nustatyti trūkumai, kurių energetikos įmonė per Tarybos nustatytą terminą nepašalina, Taryba vienašališkai perskaičiuoja ir patvirtina centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainą. Šiame punkte nustatyta tvarka Tarybos patvirtinta centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kaina taikoma nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo priimtas Tarybos sprendimas dėl centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainos patvirtinimo, pirmos dienos, jeigu Tarybos sprendime nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data.“</p>		

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2024-02- Nr.
Į 2024-02-09 Nr. 3-225

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinti pateiktus [Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – GDĮ projektas), [Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 ir 19¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – EĮ projektas) ir [Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – EEĮ), teikia teisinę išvadą.

1. GDĮ projektu numatomas reglamentavimas, pagal kurį „Taryba gali vienašališkai priimti sprendimą dėl gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams perskaičiavimo“ yra neaiškus ir sudaro sąlygas nevienodai taikyti nustatomą mechanizmą. Pažymėtina, kad nors yra nustatomos sąlygos („kai skirtumas tarp į Tarybos patvirtintus gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams įtrauktų ir einamojo pusmečio mėnesių prognozuojamų gamtinių dujų įsigijimo kainų yra ne mažesnis kaip 20 procentų“ ir „jeigu gamtinių dujų įmonės Tarybai nepateikia pasiūlymo perskaičiuoti gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams“), kada galima perskaičiuoti tarifus, visgi išlieka neapibrėžtumas, kuris sudaro teisę Tarybai, neaišku į ką atsižvelgiant, nuspręsti – perskaičiuoti tarifus ar ne. Iš aiškinamojo rašto matyti, kad tikslas yra sudaryti *galimybes* perskaičiuoti tarifus anksčiau nei po pusės metų. Tačiau, jei siekiama, kaip nurodoma, „išvengti situacijų, kai susidaro reikšmingi reguliuojamų sąnaudų nuokrypiai“, reguliavimas turi būti imperatyvus. Atitinkamai, pastaba aktuali ir EEĮ projektui. Be to, pastebėtina, kad EĮ projekte numatyta prievolė Tarybai perskaičiuoti kainą.

2. GDĮ projekte (atitinkamai ir kituose projektuose) nėra nustatyta, kokie yra įmonės pateikto pasiūlymo įvertinimo ir sprendimo dėl kainų perskaičiavimo priėmimo terminai.

3. Siekiant aiškumo, GDI projekte turi būti sukonkretinta nuostata „Jeigu gamtinių dujų įmonės <...> Tarybai nepateikia <...>“, patikslinant, kad „kainai pasikeitus 20 procentų ir daugiau“, t. y. kad būtų aišku, jog būtent apie šiuos atvejus yra kalbama. Atitinkamai ir kituose projektuose.

4. Lydimoje medžiagoje nėra pateikta argumentų, kodėl EĮ projekte nebelieka termino, per kurį Taryba turi patvirtinti suskystintų naftos dujų kainą. Pažymėtina, kad šis terminas turi būti nustatytas įstatymu, kadangi jis yra susijęs su įmonės teisės įgyvendinimu, t. y. toks terminas įpareigoja valstybės instituciją priimti teisę įgyvendinantį sprendimą. Taip pat nepagrįstas poreikis iš įstatymo naikinti (nustatant, kad jį nustatys Taryba) 15 kalendorinių dienų terminą pašalinti pažeidimams, be kita ko, nenustatomi kriterijai, į ką atsižvelgiant, Taryba nustatytą šį terminą. Be to, atsižvelgiant į šiuos keitimus, turi būti įvertintas pereinamųjų nuostatų poreikis dėl procedūrų, pradėtų iki įstatymo įsigaliojimo, užbaigimo po įstatymo įsigaliojimo.

5. Keičiamo Energetikos įstatymo 19¹ straipsnio 3 dalies 4 punkte iš pradžių nurodoma, kad „energetikos įmonė gali teikti *pasiūlymą* perskaičiuoti kainas“, tačiau vėliau rašoma, kad „jeigu energetikos įmonė nepateikia kainos apskaičiavimo *projekto*“. Iš tokių nuostatų nėra aišku, koks yra kainos apskaičiavimo projekto santykis su pasiūlymu (ar projektas yra pasiūlymo sudėtinė dalis?). Įstatyme turi būti aiškiai nustatyta, kas yra teikiama kartu su pasiūlymu. Tuo atveju, jei visgi kainos apskaičiavimo projektas yra atskiras nuo pasiūlymo dokumentas, Taryba irgi turi turėti pareigą ne tik nesant pateiktam apskaičiavimo projektui, bet ir nesant pasiūlymui, perskaičiuoti kainą.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska